

PEETERS, Constant H. (Schaffen 20 april 1880 – Borgerhout 11 februari 1951).

Werd na de rijksmiddelbare school in Diest hooi-handelaar in Schaffen. Peeters nam er deel aan vrijzinnige culturele actie, onder meer als secretaris van de plaatselijke afdeling van het **Willemsfonds**, en deed vooral aan taalkundige zelfstudie. In 1904 bood hij het eerste manuscript van zijn *Nederlandsche Taalgids* ter publicatie aan de Koninklijke **Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde** (KVATL) aan; in 1914 ging dit, met al zijn taalkundige documentatie en een groot deel van zijn verdere bezittingen, in vlammen op. In juli 1917 werd

Peeters, na keuze voor het **activisme**, ambtenaar bij het bestuur van het middelbaar onderwijs aan het Vlaamse ministerie van kunsten en wetenschappen; in oktober 1918 werd zijn vrouw door **Hippoliet Meert**, directeur-generaal van dat bestuur, tot directrice van de Rijksmiddelbare Normaalschool te Diest benoemd. Na de wapenstilstand verloor zij haar betrekking; Peeters werd gearresteerd en op 19 april 1919 door de krijgsraad tot vijf jaar hechtenis veroordeeld. In juni 1919 werd hij vrijgelaten, doch bleef beroofd van zijn burgerrechten en van het recht op oorlogsschadevergoeding. Interventies van het socialistische Kamerlid **Edmond Doms** te zijnen gunste leverden geen resultaat op. Nadat zijn *Nederlandsche Taalgids* verschenen en met de De Keynprijs van de Koninklijke Academie van België bekroond was, werd Peeters in ere hersteld (juli 1931), doch hij bleef verstoken van schadevergoeding. Om in zijn levensonderhoud te voorzien deed hij onder meer taalcorrectie- en vertaalwerk; zijn *Taalgids* bracht hij zelf tot ver in Limburg al fietsend aan de man.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kreeg Peeters een vergoeding van de zogenaamde **Bormscommissie**; zijn zoon was lid van de **Vlaamsche Wacht** en vocht later aan het oostfront. Na de bevrijding werd Peeters te Diest gearresteerd (30 mei 1945), doch op 8 december vrijgelaten. Omdat zijn bezittingen te Schaffen onder sekwester stonden, ging hij in Antwerpen wonen om een openbare bibliotheek dichtbij ter beschikking te hebben voor zijn taalkundig werk; hiermee trachtte hij tot zijn dood in zijn levensonderhoud te voorzien. Een Frans-Nederlands en Nederlands-Frans woordenboek bleef onvoltooid.

Peeters, die reeds in 1931 radiopraatjes over taalzuivering hield en daarna met taalrubrieken meewerkte onder andere aan *Neerlandia*, *Toerisme*, *Nieuw Vlaanderen*, *Stijl en Volk* (het orgaan van de eerste **Vereniging voor Beschaafde Omgangstaal**), is vooral bekend om zijn monumentale *Nederlandsche Taalgids*, "Woordenboek van Belgicismen...", dat van 1927 af in afleveringen verscheen bij *De Sikkel* (tweede uitgave in 1934). Het was zijn levenswerk waarvoor **Jozef-Frederik Vercoullie** een lovend inleidend woord schreef. Steunend op zijn taalgevoel en grote kennis van het taalgebruik in Noord en Zuid beschrijft de auteur uitvoerig wat hij belgicismen noemt, Nederlandse taalvormen die in het taalgebruik in Vlaams-België opvallend zijn. Wegens de grote omvang van het werk hebben gebruikers misschien de genuanceerde commentaar bij elk geval over het hoofd gezien, zodat een zwart-wittegenstelling ontstond, die de Vlamingen een gevoel van onmacht gaf. Nochtans heeft de *Nederlandsche Taalgids* ruimschoots bijgedragen tot een betere kennis van de eigen taal in Zuid-Nederland. In 1941 verzorgde Peeters nog een vollediger uitgave van Meerts werk *Onkruid onder de Tarwe*, dat in

1899 door de KVATL na protesten uit eigen huis was tegengehouden.

WERKEN: *Onze taal en het Belgisch Frans*, 1927; – met J. Grauls en P. Melis, *Taalkundig Handboek*, 1929; – *Nederlandsche Taalgids. Woordenboek van Belgicismen*, 1930; – met H. Abeele, *Moderne Nederlandsche Spraakkunst*, 1943.

ILLUSTRATIE(S), zie: taal.

RENÉ HAESERYN\*